

TRIBUNA BASARABIEI

Dlul
Szatmár m.
Ilieșiu Victor
NAGYSOMKUT
(crisp.)

Editor responsabil:
Prof. Dr. EMIL HAȚIEGANU
Redactor responsabil:
GH. V. GIURGIU

A MAGYARORSZÁGI ROMÁNOK SZÓCSÖVE
ORGAN DE AFIRMARE AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: KOLOZSVÁR, STR. DEÁK FERENC 36.
TELEFON: 17-49 Căsuța postală Nr. 3.

Costul abonamentului: Pentru țărani 15 P;
preoți, învățători, funcționari 25 P anual. —
Abonamentul general 30 P; pentru bănci, insti-
tuții și abonamentele de sprijin 50 P anual. —
Abonamente în străinătate 40 P. anual.

După ocuparea Cetății Albe:

Armatele române se află la 50 km. de Odesa

— Prin ocuparea limanului Nistrului și ultimul petec din pământul Basarabiei a fost eliberat de bolșevici — Înaintarea trupelor germane, slovace, ungare și române continuă în Ucraina — Bătălia de distrugere dela Smolensk se termină cu nimicirea totală a forțelor încercuite —

— Moscova bombardată fără întrerupere de aviația germană —

Comentând campania împotriva Rusiei, experții militari, fac o analiză competentă a operațiunilor în curs, prin care armata sovietică, numărând mai multe milioane, este obligată să lupte neconținut și este înfrântă rând pe rând de forțele germane și aliate.

Se constată, că bolșevicii au construit dealungul frontierelor o puternică linie de siguranță, menită să protejeze dispozitivul lor operativ. Această linie spre deosebire de experiențele trecutului, a fost din cele mai perfecte. Forțele germane au fost obligate să facă această constatare încă dela începutul ostilităților.

Comandamentul german, cu toate acestea a recurs la tactica binecunoscută de a ocoli aceste fortificații, adâncind prin formațiunile blindate și rapide pungile create în dispozitivul inamic. Au fost operațiuni îndrăznețe și cari comportă multe riscuri.

Acest plan dinainte stabilit s'a bazat pe presupunerea, că spiritul ofensiv al armatelor sovietice nu va funcționa fără greșală, și armata sovietică dispunând de masse uriașe și cantități enorme de material, nu va fi la înălțimea metodelor moderne de luptă. Această presupunere a fost confirmată ulterior.

Ofensiva germană a executat o mișcare de învăluire de mari proporții, înaintând pe un front care avea ca axă longitudinală zi de zi mai bine de 400 km., iar în adâncime măsura aproape 200 km. Unitățile germane au parcurs, dând lupte continue, peste 50 de km., realizând prin aceasta o performanță excepțională.

Cleștele uriaș, care s'a format, desigur n'a putut fi închis într'o singură săptămână. Forțele sovietice uriașe încercuite, sunt însă acum la discreția comandamentului german și distrugerea lor sistematică continuă.

Cetatea Albă a fost recucerită de trupele române

Cartierul general al Führerului, 30. — Comandamentul suprem al forțelor germane comunică:

Trupele române au ajuns la limanul Nistrului. Prin aceasta întreaga Basarabie a fost eliberată de sub ocupația inamică. Operațiunile din Ucraina progresează neconținut. În urma străpungerii liniei Stalin în direcția Smolensk, grupurile inamice depășite în înaintare, sunt acum în mare parte măcinate. Și ultima unitate ce se află încercuită la Est de Smolensk, este pe cale de a fi nimicită. Peste câteva zile vor putea fi anunțați numeroși prizonieri și capturarea unei însemnate prade de război, drept rezultat al acestor uriașe bătălii de nimicire. La Vest de lacul Peypus, formațiunile însărcinate cu curățirea Estoniei de forțele inamice, deasemenea au încercuit trupe inamice. Nemicirea acestor forțe este pe cale. Formațiuni aeriene mai puternice, au bombardat în cursul nopții de Marți cu mult efect uzinele de armament, de aprovizionare și centrele de comunicații din regiunea Moscova.

Odesa a ajuns în zona de operațiuni a trupelor germano-române

BERLIN, 30. — În completarea comunicatului oficial german de Marți, agenția telegrafică DNB a primit următoarele amănunte:

„In sectorul de Sud al frontului oriental, prin ocuparea de către trupele române a orașului Cetatea Albă, situată la gurile Nistrului, pe litoralul Mării Negre, Basarabia a fost complet eliberată de bolșevici.

Trupele germane și române, sub conducerea generalului Ion Antonescu, conducătorul statului român și comandantul de căpetenie al forțelor germano-române, au reocupat dela trupele sovietice în timp de abia 5 săptămâni întreg pământul Basarabiei.

Dela Cetatea Albă, ocupată recent de trupele române și până la cel mai important port rusesc din Marea Neagră, adică până la Odesa, nu mai sunt decât 50 de km. în linie aeriană. Deci orașul Odesa a ajuns în zona nemijlocită a frontului.

Deja comunicatul oficial dat la 20 Iulie a anunțat că forțele germano-române, înaintând din Basarabia, au început după înfrângerea rezistenței sovietice, urmărirea inamicului pe malul răsăritean al Nistrului.

In Ucraina de Sud forțele germane, maghiare, române și slovace urmăresc împreună inamicul în retragere, astfel că operațiunile din

sectorul de Sud, se apropie pe o scară extinsă de Marea Neagră.

In sectorul de Nord, finlandezii au înregistrat noi succese prin eliberarea Kareliei.

In noaptea de Luni spre Marți, formațiunile aeriene germane au bombardat în șapte va-

luri orașul Moscova. Atacurile germane îndreptate împotriva centrelor de comunicație și împotriva uzinelor de armament, își dovedesc din nou efectul, care se manifestă în slăbirea puterii de rezistență a forțelor sovietice. (MTI.)

GENERALUL VOICULESCU A FOST NUMIT GUVERNATORUL BASARABIEI

BUCUREȘTI, 30. (DNB). — Generalul Voiculescu a fost numit guvernatorul Basarabiei. (MTI.)

Moscova bombardată fără întrerupere

BUDAPEST, 30. Ziarul „Pest“ scrie:

Din relatările sosite la Zürich rezultă, că formațiunile aeriene germane au atacat din nou Moscova. Noul atac aerian a atins proporțiile primului atac îndreptat împotriva capitalei Uniunii Sovietice. Un număr de peste 50 de bombardiere germane au pătruns deasupra Moscovei și cu toată acțiunea violentă a apărării antiaeriene și a avioanelor sovietice de vânătoare, au aruncat mii de bombe explozibile și incendiare asupra obiectivelor de importanță militară și asupra clădirilor publice mai importante.

Forțele germano-finlandeze își continuă înaintarea spre Petrozavodsk, în regiunea lacurilor Ladoga și Onega, cu toate că unitățile sovietice desfășoară în acest sector o rezistență dâră.

In regiunea Smolensk luptele continuă, cu aceeași vehemență. Presiunea germană împotriva Kiev-ului crește. (MTI.)

LUPTLE DIN SECTORUL MOGHILĂU

BERLIN, 30. (DNB.) Un detașament blindat german, sprijinind înaintarea trupelor germane la Est de Moghilău, a respins la 28 Iulie contraatacul unei Divizii sovietice, cauzând pierderi grele soldaților sovietici. In această luptă au fost distruse 83 care blindate sovietice. (MTI.)

POPULAȚIA ELIBERATĂ ÎȘI EXPRIMĂ MULȚUMIREA COMANDANȚILOR GERMANI

BERLIN, 30. (DNB.) Delegații sateilor din circumscripția Rupka, situată în regiunea orașului Minsk, au trimis o adresă comandantului trupelor germane, mulțumindu-i pentru faptul, că au fost eliberați de sub jugul bolșevic și de sub dominația evreească. (MTI.)

Acțiunea aviației germane

BERLIN, 30. Agenția telegrafică germană a aflat din loc autorizat, că formațiunile aeriene germane au sprijinit și în ziua de 29 Iulie operațiunile forțelor testre, prin bombardarea liniilor de cale erată și aeroporturilor sovietice. Nume-

roase linii de cale ferată lovite în plin au fost distruse. Aeroporturile sovietice deasemenea au fost atacate cu mult succes. Pe un singur aeroport, au fost distruse 20 avioane sovietice și alte numeroase avioane au fost avariate. (MTI.)

Ministrul Cehoslovaciei și-a reocupat postul la Moscova

BUDAPEST, 30. (MTI.) Ziarul „Mai Nap“ scrie:

Din știrile sosite din capitala Uniunii ovietice rezultă, că d. Sinlinger, omul de ncredere al fostului președinte Beneș, unul dintre cei mai distinși diplomați ai fostului stat cehoslovac, care a mai reprezentat țara sa la Moscova, și-a reocupat postul.

Sinlinger a fost expulzat acum doi ani din Moscova. El a fost întotdeauna adeptul orientării politice cehoslovace în favorul Rusiei Sovietice.

DIVERGENȚE ÎNTRE GUVERNUL ENGLEZ ȘI AUSTRALIAN ÎN CHESTIUNEA JAPONEZĂ

SIDNEY, 30. Intre guvernul australian și guvernul englez se observă oarecari divergențe. Guvernul australian pretinde ca toate problemele care privesc imperiul britanic, să fie discutate de acord cu guvernele domoioarelor. Guvernul australian cere îndeosebi, clarificarea raporturilor Angliei față de Japonia. Din partea sa guvernul australian face tot posibilul pentru a-și apăra interesele vitale. (MTI.)

GRAI ȘI SUFLET ROMÂNESC

PSALM

Am învățat să duc poverile în mine,
Să încui și rugăciunea în viole.
Troparele din viersul vieții mele,
S'au ridicat spre lumânările de stele.
Duc cu sufletul rănit, spre-azur,
Toată melodia cântecului pur.
Imi cerșesc lumină căilor pribegie;
Din livezi de milă, daruri voi culege.
Și cu rodnicia vrerii înțelepte,
Pasul șovăelnic, vreau să se îndrepte.
Spargă-se ulciorul cu venin de ură;
Psalm de 'ntoarcere spre Tine, să rostesc
din gură.
Și încui în suflet, o vecernie domoală,
Pentru inima ce astăzi, e flămândă și e
goală.

VICTOR ILIEȘIU.

Misterul stelelor

Misterul stelelor polare
Misterul stelelor din sud,
Misterul stelelor eterne cari ne furăncet
[speranța
Dimineților cu soare, —
Misterul constelațiilor viitoare,
Care vor crește-oda' pe ceruri
Ca să-și cânte trist romanța,
Misterul stelelor eterne
Care leagă
Și desleagă
Destinele, cu-aceleași visuri,
Misterul stelelor polare
Misterul stelelor din sud,
Cari împletesc, târziu, pe boltă
Paradiziace mituri, —
L-am căutat de-atâția ani,
In mii de cărți,
L-am căutat într'ale lumii patru părți
Făr' să-l gădesc...
Am cercetat și marea,
Am întrebat și vântul,
Am ascultat cuvântul
Și visul
Și pământul,
Doar vor putea să-mi spună misterul stelelor
[polare.
Misterul stelelor din sud,
Cari zămislisc romanța,
Avântul
Și speranța
Și dorurile-aprinse în orice călător...
Dar.
E'nzadar,
Căci nimeni nu'nțelege simbolul stelelor...

ION CHEREJAN

Desmiriștirea

In lupta zilnică pe care agricultorul o duc
cu greutatea legate de felul lui de viață, na-
tura de multe ori îi vine în ajutor. Nu-i ră-
mâne — cum e și normal — de cât să știe
prinde ocaziile și să folosească înlesnirile pe
cari i le oferă natura. O înlesnire indirectă, cu
acțiuni folositoare pentru întregul mers al
unei vegetații este arătura miriștilor. Această
arătură mai superficială, sau mai adâncă după
putere e necesar să se facă cât mai curând.
„Cât mai repede negru“ căci după secerate,
păioaselor solul înclit prezintă semne de pă-
mânt fără viață. Acea stare favorabilă numită
dospire; urmărită prin toate lucrările mecani-
ce, semn nu numai al vieții și activității solu-
bilizatoare din sol; ci și prevestitor al unei
bune recolte viitoare; nu se pierde sub nici o
cultură mai mult ca tocmai sub cereale. Acest
lucru se agravează și mai mult în acești ani
umezi și în special reci, când nu există condi-
țiile necesare ca viețuitoarele microscopice ale
solului, armata de miliarde ajutoare credin-
cioase să-și îndeplinească rolul mai important
ce-l au. Prin lucrările de o vară întreagă ce le
dăm ogorului negru, provocăm condițiile cele
mai bune pentru ca activitatea microorganismelor
să decurgă normal și toamna să avem
pe lângă rezerve nutritive, sol afânat și dospit.
Acumularea celor mai multe rezerve se
face însă în lunile Iulie și August. E natural
deci, că, prin o timpurie desmiriștire grăpată,
vom putea profita de această epocă și fie că
însămânțăm toamna, fie primăvara, câștigăm
acțiunea pe o vară a ogorului.

Codrul, copacul și pomul

Eram pe un drum de țară, cu uncheșul meu
Vichentie, într-o zi călduroasă de vară, la 6
August, când este mare iarmaroc și petrecere
în târg la Roman. Ne duceam și noi să vedem
mulțimea, panoramele și circurile, și eu mă
bucuram, căci întâi dată în viață puteam să
am asemenea plăcere.

Amândoi, eu și bătrânul, stăteam într-o
trăsurică ușoară pe arcuri, pe perine moi aco-
perite cu lăvicere și ne purta în trap țacânt
Rusca, iapa cea cuminte a lui moș Vichentie.
Ea știa unde-i pod, ca să încetinească pasul,
unde-i fântână de apă, unde-i dumbravă
de popas.

Era o vreme liniștită și se vedeau departe
munții în ceață. Pe marginile drumului se ri-
dicau din loc în loc copăci bătrâni. Intre două
sate, niște primari vrednici răsădiseră copăci tî-
neri, ca să crească și să facă drumeților obo-
șiți umbră, mai târziu când acei primari nu
vor mai fi și va sta în urma lor numai
fapta lor bună.

Cum noi înaintam mai repede, am ajuns
din urmă un Român cu carul cu boi. Ducea
fân proaspăt la târg. Abătuse de lângă boi
în latura drumului și tăia cu bărdița un co-
păcel subțire dintre cei răsădiți, ca să-și în-
tocmească un drugușor pentru trebuințele ca-
rului său.

Uncheșul meu a oprit îndată în dreptul lui
și a început a-l muștra cu mare supărare.
— Să știi, omule, zicea uncheșul, că am să
te părăsc pentru fapta ta și am să te prigo-
nesc.

— Dar de ce? se îndărătnicea cărașul. Ce
treabă ai cu mine? Nu ți-am pricinuit dumi-
tate nicio pagubă. Am tăiat și eu un vreasc
din marginea șoselei.

— Acest om, vorbi uncheșul Vichentie cu
dispreț, este un dobitoc timp. Animalul nu
știe și săvârșește fapta rea cu nevinovăție,
pe când omul nu poate avea iertare. Fapta
acestui ticălos este ca a lotrului, care iese
și ucide pe semenul său la drumul mare,
pentru un folos nelegiuit.

Eu îl priveam pe uncheșul meu cam nedu-
merit, dar el multă vreme nu s'a putut
liniști.

— Eu nici nu vreau să cred că acest om
e din neamul nostru, zicea el iar, cu amără-
ciune. Căci neamul nostru e dator dragoste
și ocrotire arborelui. Cât au ținut vremurile
de urgie, acest neam al nostru și-a găsit să-
laş în munte și'n codru. Sute de ani strămo-
șii noștri au trăit acolo sub adăpostul păduri-
lor, păstrându-și limba și credința și dând
slavă lui Dumnezeu.

Din acele timpuri a ieșit vorba: „Codru-i
frate cu Românul“.

Și tot de atunci sunt și alte vorbe fru-
moase, cum nu se găsec la alte neamuri.
Primăvara Românul simte până în fundul su-
fletului frumusețea înorii, când zice: „S'a în-
cheiat codrul“.

Ciobanii oftează în văi și-și înalță frunțile
spre „cel codru verde“.

Este un cântec bătrânesc în care se vorbește
despre moartea unui fecior frumos:

Voinicel tras prin inel
Moare 'n codru singurel“.

La noi în sat ai auzit și tu lăutari cântând
doina aceea haiducească, rămasă tot din
vremurile dedemult:

„Frunza 'n codru cât se ține
Toți voinicii trăiesc bine;
Frunza codruț dacă-i lasă,
Toți voinicii merg acasă
Și la para focului
Zac de dorul codrului“.

Așa s'a amestecat codrul cu frumusețile lui
în viața noastră de popor în vremea păstoriei,
încât nu-i cântec care să nu înceapă cu
„frunză verde“. Pădurea a fost ca o binecu-
vântare; frumusețea ei a umplut sufletul sa-
menilor din neam în neam; de aceea și popo-
rul nostru e statornic și înrădăcinat în acest
pământ, ca și copacii care l-au ocrotit.

Generație după generație am trăit în căsuțe
de lemn. Leagănul ni l-a făcut meșterul din-
tr'un trunchiu de tei. Și odihna din urmă ni
se încheie într'un sicriu de brad.

Arborele e alcătuire sfântă, dată nouă spre
folosință. Când cineva îl distruge fără rost și
fără noimă, ca acest nemernic, e ca și cum
ar săvârși moarte de om.

M'am luptat în zilele mele adeseori pen-
tru teii pe care-i jefuiau proștii de podoabă
dărâmându-le crengile. M'am luptat și pentru
ciresii din marginea drumurilor, cărora le
atârna clomburile în vremea rodului.

Domnul Dumnezeu a pus în munți și pe
dealuri pădurile ca o podoabă. După pilda
aceasta, să alcătuim și noi, în locuri goale,
grădinile de pomi. Din păduri să ne luăm ce
ne trebuie, fără să le stricăm frumusețea.
Iar grădinile să le respectăm și să le înmul-
țim, ca o jertfă pentru marea înțelepciune a
Ziditorului.

Impotriva distrugătorului de copaci sau de
pomi eu aș alcătuim legi aspre. Totdeauna
când văd atare faptă, îmi vine în minte po-
vestea pomului de curmal pe care un arab cu
dragoste de oameni și credință în Dumnezeu
l-a plantat în marginea pustiei, știind că acel
pom va da roadă abia după trei sute de ani,
când el nu va mai fi pe lume. Și iată, după
trei sute de ani, când pomul a făcut cel din-
tâi rod, înălțându-l către Dumnezeu, sosește
un sălbatec din pustie și dărâmă curmalul cu
toporul, ca să-i iei fructele.

(Din „Inima noastră“ de Mihail Sadoveanu,
apărută în colecția „Cartea Satului“).

Aseară dac'am cinat

Aseară dac'am cinat,
La mândra iar' am plecat,
Am ajuns la ea la poartă,
Mândruța dormea c'a moartă;
Eu din gură fluieram
Și din somn o deșteptam
Mândra ieși la porțiță
Cu vorbe dulci de guriță:
— Bade, bădișorul meu,
Spune-mi ce vrei să-ți dau eu
Eu ți-oi da mere din sân
Dragostea ni-a fi deplin,
Și ți-oi da mere 'nvărgate
Să ne iubim pân' la moarte...
Că dragostea-i de argint
N'o poți arunca în vânt,
Până o bagi în pământ.
Dragostea nu e de ceară
S'o poți strica într'o seară...
IONEL BULBOACĂ

ȘTIRI ȘCOLAR

Internatul Episcopiei Româno-Un din localitate

Pentru elevii dela școalele secundare din
localitate, internatul Episcopiei Româno-
Unite în anul școlar 1941—1942 va func-
ționa în noul local din Mussolini-u. 24 sz.
Cererile de primire se vor înainta Pra-
Veneratului Ordinariat (Gör. Katholiku
Püspökség, Kolozsvár, Mussolini-ut, 26
sz.) până la data de 20 August 1941.

Taxa anuală de întreținere: 500 Pengő.
Se va achita în trei rate: 200 la intrare,
200 după vacanța Crăciunului și 100 după
vacanța Paștilor. In cazuri motivate se va
putea achita și în rate lunare.

Taxa anuală pentru mobilier, spălat și
baie: 30 Pengő, cari se vor achita la intrare.

Fiecare elev își va aduce albituri: 2 schim-
buri pentru corp, 2 pentru pat și o acope-
ritoare albă pentru pat. Saltele are internatul.

Conducerea internatului își rezervă drep-
tul de a micșora sau mări taxele în cursul
anului în conformitate cu urcarea sau scă-
derea prețurilor.
Kolozsvár la 25 Iulie 1941.

Diracțiunea

Internatul Episcopiei Ortodoxe Române pentru elevii dela școale secundare

Episcopia Ortodoxă Română din localitate
va deschide și în anul acesta la 1 Septem-
a. c. Internatul pentru elevii ortodocși cu
frecvențează școalele secundare din localitate.

Taxa de întreținere anuală pentru un
este de 670 P., în care se cuprinde cvar-
ca înclăzit și luminat, hrana de 4 ori la zi, și
latul și baie.

Fii de preoți plătesc taxa anuală de 570
Rufăria prevăzută cu monogram o dau
rinții și anume: cel puțin 4 rânduri albituri
trup și două rânduri de pat.

Cererile se vor înainta până în ziua de
August a. c.

Din ședința Consiliului Eparhial, ținută la
Iulie 1941.

(ss.) Nicolae (ss.) Valer Ma
Episcop. Secretar eparh

Diracțiunea Liceului de băeți din localitate, secția română

Ministerul Cultelor și al Instrucțiunii
Publice prin ord. Nr. 70.934—1941.
V. I, din 7 Iulie a. c. a stabilit lucrările
de început de an conform programei de ma-
jos.

1. Examenle de corigență: 26 August la
ora 8 dimineața.

2. Examenle particulare și de diferență,
partea scripturistică: 26 August la ora 8
dimineața.

3. Inscriverile pe anul școlar 1941—1942
vor avea loc în localul secției maghiare
(Farkas-u. 9. sz.) în cursul zilelor de 28,
29, 30 August a. c. între orele 8—13.

4. Deschiderea solemnă va avea loc la
15 Septembrie.

Kolozsvár la 23 Iulie 1941.

Diracțiunea

Institutul de Educație „Sf. Tereza din localitate

Pentru anul școlar 1941—1942 vor funcționa
în acest institut, în cele mai moderne și
fortabile condiții:

Internat pentru clevele dela școlile secundare
dare din localitate.

Cămin pentru studențe.

Taxa anuală de întreținere 670 Pengő.

Pentru fiicele de preot 570 Pengő.

Școala cu limbă de predare românească
a funcționat anul trecut în acest institut
funcționa și anul ce urmează. Modul de orga-
nizare, funcționare și taxele se vor anunța
terior.

Kolozsvár 24 Iulie 1941.

Diracțiunea

— DR. MIHAIL COVALCIC advocat
fost judecător, imp. județan și director
prefectura județului Szolnok Doboka și
redeschis biroul advocațional în Dés.